

CAMILLE CLAUDEL

een jaar in beeld(en)

Op 19 oktober 1943 sterft de Franse beeldhouwster Camille Claudel in de psychiatrische inrichting van Montdevergues nabij Avignon. De laatste dertig jaar van haar leven heeft zij doorgebracht in isolatie, zonder ooit nog een beeld te willen maken. Het zijn lange en eenzame jaren waarin zij tevergeefs smeekt om vrijgelaten te worden. Hartverscheurende brieven, die getuigen van een gezonde geest, zijn bewaard gebleven.

De afgelopen decennia is de belangstelling voor Camille Claudel toegenomen. Er zijn tentoonstellingen, boeken, films, theaterstukken.... Maar nog te vaak wordt ze slechts gezien als leerlinge en geliefde van de beeldhouwer Auguste Rodin. Of blijft zij in de schaduw staan van haar broer, de dichter Paul Claudel, die na de dood van hun vader in 1913 de opsluiting van zijn zus regelt.

Het is essentieel om Camille Claudel de eer te geven die haar toekomt en haar genialiteit te erkennen en uit te dragen. Als jong meisje heeft zij haar passie en talent voor de beeldhouwkunst ontdekt. In het Parijs van de Belle Époque ontmoet zij Rodin. Zonder enige aarzeling wordt zij zijn leerlinge, muze, rechterhand en geliefde. Ruim tien jaar lang stelt zij haar talent en creativiteit in dienst van zijn carrière, maar dan is het genoeg en verlaat zij zijn atelier. Na haar vertrek stort zijn wereld in, met haar is ook zijn verbeeldingskracht vertrokken. Enkele jaren komt er weinig uit zijn handen totdat hij tijdens de werelddtentoonstelling van 1900 een solo-expositie organiseert waar hij zich profileert als grote vernieuwer. Hij wordt ontdekt door buitenlandse verzamelaars. Opdrachten voor bronzen reproducties en uitvergroete marmeren beelden stromen binnen. Zijn atelier, met ruim vijftig medewerkers, draait overuren. De mythe van Rodin als grote meester is een feit en een investering in zijn werk wordt zeer lucratief. Uiteraard betekent dit dat zijn vroegere leerlinge niet beschouwd kan worden als volwaardig kunstenaar, dat zou immers afbreuk doen aan zijn status als grote meester en een devaluatie van zijn oeuvre inhouden.

Vanaf 1892 werkt Camille Claudel uitsluitend onder haar eigen naam. Haar beelden resoneren op niet mis te verstane wijze met de kunstuitingen van de Art Nouveau en zijn een schitterende uitdrukking van de tijdgeest van het *Fin de Siècle*. Ruim twintig jaar, tot haar opsluiting in 1913, is zij succesvol en presenteert zij haar werken op diverse Salons en bij verschillende galeriehouders. Zij heeft kopers en opdrachtgevers en de internationale kunstwereld spreekt lovend over haar. Toch is het niet gemakkelijk om zich als vrouw staande te houden in een door mannen gedomineerde kunstwereld. In 1895 schrijft de kunstcriticus Octave Mirbeau: *weet je dat wij getuige zijn van iets unieks, een opstand tegen de natuur: een vrouw als genie?* Drie jaar later schrijft de journalist Mathias Morhardt: *Mademoiselle Camille Claudel heeft een nieuwe kunst gecreëerd: het is goud dat zij heeft gevonden. Het is goud dat haar toebehoort.* Rodin, die na haar vertrek moeite heeft zich staande te houden, antwoordt op deze uitspraak: *Ik heb haar getoond waar zij het goud zou vinden: maar het goud dat zij vindt, behoort aan haar.* Om de mythe van Rodin als grote meester hoog te houden, wordt zijn uitspraak tot op de dag van vandaag herhaald zonder de juiste context weer te geven.

In 1934, wanneer Camille Claudel in Montdevergues verblijft, schrijft galeriehouders Eugène Blot in zijn boek *Histoire d'une Collection de Tableaux Modernes: [...] ik ging naar de grote beeldhouwer Camille Claudel, die lange tijd heeft gewerkt bij Rodin, waar zij de mooiste marmers heeft gekapt. Ik kocht bij haar twee prachtige werken om ze gelimiteerd en genummerd in brons te reproduceren: la Fortune, een beeldje van hoge kwaliteit en vol bezieling en de knielende figuur l'Imploration.* In een brief aan Camille laat hij haar weten dat er ooit een moment komt dat alles in het juiste perspectief geplaatst zal worden waarbij haar grote talent en genialiteit onderstreept worden. *Le temps remettra tout en place.*

Karin Haanappel
8 december 2016

Camille Claudel, een jaar in beeld(en) is een tijdloze kalender waarin iedere maand een ander meesterwerk centraal staat. Twaalf schitterende beelden zijn geselecteerd uit haar totale oeuvre. Alle beelden zijn gefotografeerd en bewerkt door fotograaf Bernd Haanappel.

Januari: *La Sirène*, brons, 1903-1905
Februari: *La Fortune*, brons, 1900-1904
Maart: *Les Causeuses*, gips, 1893-1895
April: *L'Abandon*, brons, 1905
Mei: *La Vague*, onyx, brons, marmer, 1897-1903
Juni: *L'Âge mûr*, brons, 1899
Juli: *La Petite Châtelaine*, gips, 1892
Augustus: *La Valse*, grès-flammé, 1889-1895
September: *Clotho*, gips, 1893
Oktober: *Giganti*, brons, 1885
November: *Sakountala*, gips, 1886-1888
December: *Profonde Pensée*, brons, marmer, 1898

Lees het volledige verhaal in de biografie *Camille Claudel statuaire* van kunsthistorica Karin Haanappel.
Meer informatie: www.camille-claudel.nl

